

Υπόθεση C-37/20**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου****Ημερομηνία καταθέσεως:**

24 Ιανουαρίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Tribunal d'arrondissement (Λουξεμβούργο)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

24 Ιανουαρίου 2020

Προσφεύγων:

WM

Καθού:

Luxembourg Business Registers

I. Αντικείμενο της κύριας δίκης

- 1 Στις 5 Δεκεμβρίου 2019 ο προσφεύγων WM άσκησε προσφυγή κατά του groupement d'intérêt économique Luxembourg BUSINESS REGISTRERS (κοινοπραξίας οικονομικού σκοπού Μητρώα Επιχειρήσεων Λουξεμβούργου) (στο εξής G.I.E. LBR] ενώπιον του tribunal d'arrondissement de Luxembourg (πρωτοδικείου Λουξεμβούργου) με σκοπό να επιτύχει τη μεταρρύθμιση της αποφάσεως της G.I.E. LBR της 20ής Νοεμβρίου 2019. Με την εν λόγω απόφαση απορρίφθηκε η αίτηση του προσφεύγοντος να περιοριστεί, για χρονικό διάστημα 3 ετών, η πρόσβαση στις πληροφορίες που τον αφορούν, σχετικά με την ιδιότητά του ως οικονομικού δικαιούχου της αστικής εταιρίας ακινήτων YO, μόνο στις εθνικές αρχές, στα πιστωτικά ιδρύματα και στα χρηματοοικονομικά ιδρύματα, καθώς και στους δικαστικούς επιμελητές και συμβολαιογράφους που ενεργούν ως δημόσιοι λειτουργοί.
- 2 Το Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (πρωτοδικείο Λουξεμβούργου), αιτούν δικαστήριο, καλείται να απαντήσει στο ερώτημα αν ο WM πληροί τις προϋποθέσεις του νόμου προκειμένου να περιοριστεί η πρόσβαση στην

πληροφορία σχετικά με την ιδιότητά του ως οικονομικού δικαιούχου της αστικής εταιρίας ακινήτων ΥΟ.

II. Νομικό πλαίσιο

1. Δίκαιο της Ένωσης

– Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/843 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2009/138/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ.

3 Κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 14 έως 16 και 36 της οδηγίας 2015/849, όπως έχει τροποποιηθεί:

«(14) Η ανάγκη για ακριβείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τον εντοπισμό των εγκληματιών, οι οποίοι αλλιώς θα μπορούσαν να αποκρύπτουν την ταυτότητά τους πίσω από μια εταιρική δομή. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, επομένως, να μεριμνούν ώστε οι οντότητες που έχουν συσταθεί στο έδαφός τους σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία να αποκτούν και να διατηρούν επαρκείς, ακριβείς και επίκαιρες πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους τους, πέραν των βασικών πληροφοριών όπως η επωνυμία και η διεύθυνση της εταιρείας και η απόδειξη συστάσεως και η νομική ιδιοκτησία. Προκειμένου να βελτιωθεί η διαφάνεια με σκοπό την καταπολέμηση της εκμετάλλευσης των νομικών οντοτήτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο αποθηκεύονται σε κεντρικό μητρώο που βρίσκεται εκτός της εταιρείας, σε πλήρη συμμόρφωση με το ενωσιακό δίκαιο. Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν για τον σκοπό αυτό κεντρική βάση δεδομένων όπου συγκεντρώνονται οι πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο ή το μητρώο επιχειρήσεων ή άλλο κεντρικό μητρώο. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν ότι οι υπόχρεες οντότητες είναι υπεύθυνες για τη συμπλήρωση του μητρώου. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι οι εν λόγω πληροφορίες καθίστανται διαθέσιμες στις αρμόδιες αρχές και τις ΜΧΠ, καθώς και ότι παρέχονται στις υπόχρεες οντότητες όταν αυτές λαμβάνουν μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη. Επίσης τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι παρέχεται πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο, σύμφωνα με τους κανόνες για την προστασία των δεδομένων, σε άλλα πρόσωπα που μπορούν να αποδείξουν έννομο συμφέρον όσον αφορά τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τη

χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και συναφή βασικά αδικήματα όπως η διαφθορά, τα φορολογικά εγκλήματα και η απάτη. Τα πρόσωπα που μπορούν να αποδείξουν έννομο συμφέρον θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τη φύση και το ποσοστό του πραγματικού δικαιώματος ιδιοκτησίας, δηλαδή πληροφορίες σχετικά με την κατά προσέγγιση στάθμισή του.

(15) Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, να επιτρέπουν πρόσβαση εκτενέστερη από ό,τι προβλέπει η παρούσα οδηγία.

(16) Η έγκαιρη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο θα πρέπει να εξασφαλίζεται με τρόπο που να μην γίνεται αντιληπτή από την ερευνώμενη εταιρεία.

[...]

(36) Επιπλέον, με τον στόχο της εξασφάλισης αναλογικής και ισορροπημένης προσέγγισης και της εγγύησης των δικαιωμάτων στην ιδιωτική ζωή και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να εισάγουν εξαιρέσεις από τη γνωστοποίηση μέσω των μητρώων πληροφοριών σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο και την πρόσβαση σε αυτές, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν οι πληροφορίες αυτές θα εξέθεταν τον πραγματικό δικαιούχο σε δυσανάλογο κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού [...]

- 4 Το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, όπως τροποποιήθηκε, ορίζει τα εξής:

«Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που θα καθοριστούν από το εθνικό δίκαιο, όταν η πρόσβαση που αναφέρεται στην παράγραφο 5 στοιχεία β) και γ) του πρώτου εδαφίου θα εξέθετε τον πραγματικό δικαιούχο σε δυσανάλογο κίνδυνο εξαπάτησης¹¹, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού ή εάν ο πραγματικός δικαιούχος είναι ανήλικος ή άλλως νομικά ανίκανος, τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν κατά περίπτωση εξαίρεση από την πρόσβαση στο σύνολο ή σε μέρος των πληροφοριών σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι εξαιρέσεις αυτές χορηγούνται μόνον κατόπιν λεπτομερούς αξιολόγησης της εξαιρετικής φύσης των περιστάσεων. [...]

2. Εθνικό δίκαιο

- 5 Η οδηγία 2015/849 μεταφέρθηκε στο λουξεμβουργιανό δίκαιο με τον νόμο της 13ης Ιανουαρίου 2019 περί ιδρύσεως Μητρώου πραγματικών δικαιούχων.

¹ ΣτΜ: Στο σημείο αυτό, το γαλλικό κείμενο της οδηγίας 2015/849, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2018/843, έχει ως εξής: «à un risque disproportionné, à un risque de fraude ...» («σε δυσανάλογο κίνδυνο, σε κίνδυνο εξαπάτησης ...»).

- 6 Κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, του νόμου της 13ης Ιανουαρίου 2019:

«Εγγεγραμμένη οντότητα ή πραγματικός δικαιούχος μπορούν να ζητήσουν, κατά περίπτωση και στις εξαιρετικές περιπτώσεις που αναφέρονται κατωτέρω, βάσει δεόντως αιτιολογημένης αιτήσεως προς τον διαχειριστή, να περιοριστεί η πρόσβαση στις αναφερόμενες στο άρθρο 3 πληροφορίες μόνο στις εθνικές αρχές, στα πιστωτικά ιδρύματα και στα χρηματοοικονομικά ιδρύματα, καθώς και στους δικαστικούς επιμελητές και στους συμβολαιογράφους που ενεργούν ως δημόσιοι λειτουργοί, όταν η πρόσβαση αυτή θα εξέθετε τον πραγματικό δικαιούχο σε δυσανάλογο κίνδυνο, στον κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού ή όταν ο πραγματικός δικαιούχος είναι ανήλικος ή άλλως νομικά ανίκανος.»

III. Τα πραγματικά περιστατικά

- 7 Ο προσφεύγων WM είναι οικονομικός δικαιούχος 35 εμπορικών εταιριών και της αστικής εταιρίας ακινήτων YO. Κάθε μία εκ των εταιριών αυτών ζήτησε να περιοριστεί η πρόσβαση στην εν λόγω πληροφορία, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 3 του νόμου της 13ης Ιανουαρίου 2019, όσον αφορά τον προσφεύγοντα, σύμφωνα με το άρθρο 15 του ίδιου νόμου, διότι η γνωστοποίηση της πληροφορίας αυτής θα εξέθετε τον ίδιο και την οικογένειά του σε σημαντικό βαθμό και κατά τρόπο πραγματικό και άμεσο «σε δυσανάλογο κίνδυνο, στον κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού». Οι εν λόγω αιτήσεις απορρίφθηκαν με αποφάσεις της G.I.E. LBR της 19ης και 20ής Νοεμβρίου 2019, εκ των οποίων η απόφαση που αφορούσε την αστική εταιρία ακινήτων YO ήταν απόφαση της 20ής Νοεμβρίου 2019.

IV. Τα επιχειρήματα των διαδίκων

1. Ο WM

- 8 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι τα καθήκοντά του ως διαχειριστή εμπορικών εταιριών που δραστηριοποιούνται σε διεθνές επίπεδο υπό την εμπορική επωνυμία ΧΝ τον αναγκάζουν να πραγματοποιεί τακτικές μετακινήσεις σε χώρες με ασταθή πολιτικά καθεστάτα, που είναι εκτεθειμένες σε σοβαρή εγκληματικότητα του κοινού ποινικού δικαίου, ικανή να δημιουργήσει σε βάρος του σημαντικό κίνδυνο απαγωγής, παράνομης κατακρατήσεως, βίας, ακόμη και θανάτου. Ο κίνδυνος θα ήταν ακόμη μεγαλύτερος αν δημοσιοποιούνταν ότι είναι διευθύνων και οικονομικός δικαιούχος οποιουδήποτε νομικού προσώπου, καθόσον η εν λόγω ιδιότητα θα δημιουργούσε τεκμήριο ιδιοκτησίας των νομικών αυτών προσώπων και η προσπάθεια απόσπασης κεφαλαίων του θα ήταν ακόμη πιο επικερδής. Οι περιστάσεις αυτές υποχρεώνουν τον προσφεύγοντα να χρησιμοποιεί, μεταξύ άλλων, προστασία σωματοφύλακα και να συνάπτει ειδικό ασφαλιστήριο συμβόλαιο για την κάλυψη του κινδύνου απαγωγής, του οποίου τα ασφάλιστρα

θα αυξάνονταν σημαντικά αν η ιδιότητά του ως οικονομικού δικαιούχου των εν λόγω εταιριών αποκαλυπτόταν στο κοινό.

- 9 Ο προσφεύγων προβάλλει δύο επιχειρήματα προς στήριξη της προσφυγής του.
- 10 Αφενός, η παρεχόμενη από τον νόμο προστασία, μέσω της δυνατότητας περιορισμού της προσβάσεως στην πληροφορία σχετικά με την ιδιότητα του οικονομικού δικαιούχου, πρέπει να αξιολογείται όχι σε σχέση με τα νομικά πρόσωπα αλλά σε σχέση με το πρόσωπο του οικονομικού δικαιούχου. Διαφορετική προσέγγιση θα αλλοίωνε το νόημα του νόμου και την έννοια του οικονομικού δικαιούχου. Επομένως, πρέπει να εξακριβωθεί αν ο οικονομικός δικαιούχος διατρέχει, υπό την ιδιότητα αυτή, αυξημένο κίνδυνο. Δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι, εν προκειμένω, η αστική εταιρία ακινήτων ΥΟ δεν ασκεί δραστηριότητα που είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένη σε κίνδυνο ή δημιουργεί, αυτή καθαυτή, αυξημένο κίνδυνο.
- 11 Αφετέρου, η ιδιότητα του οικονομικού δικαιούχου θα πρέπει να εξεταστεί σε σχέση με το σύνολο των νομικών προσώπων στα οποία ο προσφεύγων έχει την εν λόγω ιδιότητα και όχι μόνο σε σχέση με την αστική εταιρία ακινήτων ΥΟ. Η δυνατότητα να περιοριστεί η πρόσβαση στην πληροφορία παρέχεται λόγω του υποκειμενικού κινδύνου που διατρέχει συγκεκριμένο πρόσωπο ως οικονομικός δικαιούχος ενός νομικού προσώπου. Θα πρέπει να παρέχεται αδιαίρετη προστασία καλύπτοντας όλες τις οντότητες στις οποίες ένα φυσικό πρόσωπο έχει την ιδιότητα του οικονομικού δικαιούχου, όταν το εν λόγω φυσικό πρόσωπο τυγχάνει της προστασίας αυτής για μία μόνον από τις οντότητες αυτές.

1.2. H G.I.E. Luxembourg Business Registers

- 12 Η G.I.E. LBR θεωρεί ότι η κατάσταση του προσφεύγοντος δεν πληροί τις προϋποθέσεις του νόμου.
- 13 Επισημαίνει τη γενική φιλοσοφία των κειμένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποτελούν τη βάση του νόμου της 13ης Ιανουαρίου 2019 και η οποία συνίσταται στη διασφάλιση της ευρύτερης δυνατής προσβάσεως στην πληροφορία σχετικά με την ταυτότητα των οικονομικών δικαιούχων των νομικών προσώπων. Το άρθρο 15 του νόμου της 13ης Ιανουαρίου 2019 πρέπει, ως παρέκκλιση από τη γενική αρχή, να ερμηνεύεται στενά.
- 14 Η G.I.E. LBR αμφισβητεί ότι ο WM μπορεί να επικαλεστεί «εξαιρετικές περιπτώσεις» αλλά και έκθεση σε «σε δυσανάλογο κίνδυνο, στον κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού», όπως απαιτεί ο νόμος.
- 15 Όσον αφορά την έννοια των «εξαιρετικών περιπτώσεων» η G.I. E. LBR εκτιμά ότι οι ουσιαστικές συνθήκες υπό τις οποίες ο προσφεύγων ασκεί τις δραστηριότητές του ή η περιουσιακή κατάσταση του οικονομικού δικαιούχου δεν αποτελούν εξαιρετικές περιπτώσεις, διότι η αποδοχή του αντιθέτου θα είχε ως

αποτέλεσμα να εμπíπτουν πολλά πρόσωπα στην παρέκκλιση του άρθρου 15 του νόμου της 13ης Ιανουαρίου 2019 και θα την καθιστούσε σε μεγάλο βαθμό κενή περιεχομένου.

- 16 Όσον αφορά την έννοια του «κινδύνου», η G.I. E. LBR υποστηρίζει ότι αυτός πρέπει είναι κατάφωρος, πραγματικός και ενεστώς και να επηρεάζει πραγματικά το πρόσωπο του οικονομικού δικαιούχου. Αμφισβητεί ότι η πρόσβαση στην πληροφορία σχετικά με την ιδιότητα του WM ως οικονομικού δικαιούχου της αστικής εταιρίας ακινήτων ΥΟ «θα συνεπαγόταν δυσανάλογη αύξηση των κινδύνων που διατρέχει ο οικονομικός δικαιούχος». Αμφισβητεί, ειδικότερα, ότι μπορούν να αντληθούν εντεύθεν συμπεράσματα σχετικά με την περιουσιακή κατάσταση του οικονομικού δικαιούχου ή ότι, αν υποθεθεί ότι μπορούν να αντληθούν εντεύθεν συμπεράσματα σχετικά με την περιουσιακή κατάσταση, αυτό μπορεί να οδηγήσει σε δυσανάλογη αύξηση των κινδύνων που αυτός διατρέχει.
- 17 Η G.I.E. LBR επισημαίνει επιπλέον ότι ο WM είναι εγγεγραμμένος στο εμπορικό μητρώο και στο μητρώο εταιριών ως εταίρος στην αστική εταιρία ακινήτων ΥΟ και ότι η έννοια του εταίρου ταυτίζεται εν γένει με εκείνη του οικονομικού δικαιούχου. Πάντως, οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο εμπορικό μητρώο και στο μητρώο εταιριών είναι σε κάθε περίπτωση προσιτές στο κοινό, οπότε ο περιορισμός της προσβάσεως στην πληροφορία σχετικά με την ιδιότητα του οικονομικού δικαιούχου δεν θα είχε κανένα όφελος για τον προσφεύγοντα.
- 18 Η G.I.E. LBR διευκρινίζει ακόμη ότι η μηχανή αναζήτησης του μητρώου των οικονομικών δικαιούχων δεν παρέχει τη δυνατότητα διενέργειας ερευνών με βάση τα ονόματα των οικονομικών δικαιούχων, αλλά παρέχει μόνο τη δυνατότητα να επιλεγούν νομικά πρόσωπα προκειμένου να εξακριβωθεί η ταυτότητα των οικονομικών δικαιούχων των προσώπων αυτών. Επομένως, η διαρρύθμιση του συστήματός της δεν παρέχει τη δυνατότητα να εντοπισθούν όλες οι δομές στις οποίες ένα φυσικό πρόσωπο δηλώνεται ως οικονομικός δικαιούχος, παρά μόνο κατόπιν σημαντικών προσπαθειών.

V. Εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου

1. Επί της έννοιας των «εξαιρετικών περιπτώσεων»

- 19 Για να τύχει του κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, του νόμου του 2019 περιορισμού της προσβάσεως στα δεδομένα του, ο οικονομικός δικαιούχος πρέπει να αποδείξει ότι συντρέχουν «εξαιρετικές περιπτώσεις».
- 20 Ο Λουξεμβουργιανός νομοθέτης μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο την έννοια των «εξαιρετικών περιπτώσεων που θα καθοριστούν από το εθνικό δίκαιο», η οποία περιέχεται στο άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, με την έκφραση «εξαιρετικές περιπτώσεις που αναφέρονται κατωτέρω», εκτιμώντας ότι «δυσανάλογος κίνδυνος, κίνδυνος εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού συνιστούν αφ' εαυτών εξαιρετικές

περιπτώσεις που μπορούν να δικαιολογήσουν αίτηση περιορισμού της προσβάσεως σε πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο [Μητρώο πραγματικών δικαιούχων]» (γνωμοδότηση της Επιτροπής Δικαιοσύνης της Βουλής των Αντιπροσώπων, η οποία επαναλαμβάνει αυτολεξεί την άποψη που εξέφρασε η Κυβέρνηση στον σχολιασμό των κυβερνητικών τροπολογιών της 8ης Οκτωβρίου 2018).

- 21 Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το αν η παραπομπή από την οδηγία σε διευκρινίσεις που πρέπει να παρασχεθούν από το εθνικό δίκαιο μπορεί να αντικατοπτρισθεί στο εθνικό δίκαιο ως αναφορά «σε δυσανάλογο κίνδυνο, στον κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού», έννοιες που ήδη αποτελούν μέρος των προϋποθέσεων για την εφαρμογή του νομικού καθεστώτος που απορρέει από το δίκαιο της Ένωσης, και ως προς τις συνέπειες που πρέπει να συναγάγει ο εθνικός δικαστής σε περίπτωση σιωπής του εθνικού δικαίου όσον αφορά τις διευκρινίσεις σχετικά με την έννοια των «εξαιρετικών περιπτώσεων».

2. Επί της έννοιας του «κινδύνου»

- 22 Επιπλέον, ο οικονομικός δικαιούχος πρέπει να αποδείξει ότι η πρόσβαση στα δεδομένα του θα τον εξέθετε «σε δυσανάλογο κίνδυνο, στον κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού». Εδώ, ο νόμος για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο επανέλαβε, κατ' ουσίαν, τη διατύπωση του άρθρου 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849, όπως τροποποιήθηκε.
- 23 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, ωστόσο, ότι η έννοια του κινδύνου που πρέπει να ληφθεί υπόψη μεταβλήθηκε με την έκδοση της τροποποιητικής οδηγίας 2018/843 και από έκθεση «σε κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, βίας ή εκφοβισμού» τροποποιήθηκε σε έκθεση «σε δυσανάλογο κίνδυνο, στον κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού». Η εξέλιξη αυτή, με την προσθήκη της απαιτήσεως «δυσαναλογίας», θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ενίσχυση, εις βάρος των οικονομικών δικαιούχων, των προϋποθέσεων για τον περιορισμό της προσβάσεως.
- 24 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει εξάλλου ότι στο γαλλικό κείμενο της οδηγίας, η προϋπόθεση παρατίθεται με δύο μορφές: στην αιτιολογική σκέψη 36 γίνεται λόγος για έκθεση «σε δυσανάλογο κίνδυνο –χωρίς το κείμενο να εισάγει κόμμα στο σημείο αυτό– εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού», ενώ το άρθρο 30 κάνει λόγο για έκθεση «σε δυσανάλογο κίνδυνο, στον κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού». Η ίδια διαφοροποίηση απαντά στο αγγλικό κείμενο της οδηγίας, αλλά όχι στο γερμανικό για παράδειγμα.
- 25 Η διαφοροποίηση αυτή παρέχει τη δυνατότητα δύο πιθανών ερμηνειών. Κατά την πρώτη ερμηνεία, η προϋπόθεση του κινδύνου πληρούται αν ο οικονομικός

δικαιούχος εκτίθεται σε δυσανάλογο κίνδυνο, ανεξαρτήτως της φύσεώς του, ή σε σειρά άλλων ειδικών κινδύνων (εξαπάτηση, απαγωγή, εκβιασμός, εκβίαση, παρενόχληση, βία ή εκφοβισμός), χωρίς ωστόσο να απαιτείται οι εν λόγω κίνδυνοι να είναι δυσανάλογοι. Κατά τη δεύτερη ερμηνεία, η προϋπόθεση του κινδύνου πληρούται αν ο οικονομικός δικαιούχος είναι εκτεθειμένος στους προαναφερθέντες κινδύνους, εφόσον ο κίνδυνος είναι κάθε φορά ειδικός και δυσανάλογος.

- 26 Δεδομένου ότι η ασάφεια του κειμένου δεν μπορεί να αρθεί με την εξέταση των προπαρασκευαστικών της εκδόσεως της οδηγίας 2018/843 συζητήσεων, καθίστανται αναγκαία η ερμηνεία και η προσφυγή στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 27 Εξάλλου, ο ορισμός της έννοιας του «κινδύνου» εγείρει, κατά το αιτούν δικαστήριο, που παραθέτει το επιχείρημα του WM, το ζήτημα αν ο εν λόγω κίνδυνος πρέπει να εξεταστεί λαμβανομένων υπόψη μόνον του προσώπου του οικονομικού δικαιούχου στο πλαίσιο των σχέσεών του με συγκεκριμένο νομικό πρόσωπο ως προς το οποίο είναι οικονομικός δικαιούχος και αναφορικά με το οποίο ζητεί τον περιορισμό της προσβάσεως ή αν πρέπει να ληφθούν υπόψη οι σχέσεις του οικονομικού δικαιούχου με άλλα νομικά πρόσωπα που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ή να επιδεινώσουν τον υφιστάμενο κίνδυνο. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι θα ήταν σκόπιμο να εξεταστεί αν μια ιδιότητα διαφορετική από αυτή του οικονομικού δικαιούχου άλλης οντότητας, όπως εκείνη του διαχειριστή, του εργαζομένου ή του συντρόφου/συζύγου του οικονομικού δικαιούχου, του διαχειριστή ή του εργαζομένου, μπορεί να ληφθεί υπόψη για τον χαρακτηρισμό του κινδύνου.
- 28 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κάνοντας αναφορά στην επιχειρηματολογία της G.I. E. LBR, αν το γεγονός ότι ο WM είναι οικονομικός δικαιούχος των νομικών προσώπων που δραστηριοποιούνται υπό τον διακριτικό τίτλο XN, ή τουλάχιστον η συμμετοχή του στα νομικά αυτά πρόσωπα, είναι ευρέως γνωστό ή αν το γεγονός ότι η εν λόγω πληροφορία είναι εύκολα προσιτή με άλλους τρόπους, πέραν της έρευνας στο μητρώο οικονομικών δικαιούχων, παράγει αποτελέσματα υπέρ του προσφεύγοντος. Πρέπει, κατά συνέπεια, να υποβληθεί στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προδικαστικό ερώτημα ως προς το ζήτημα αυτό.

3. Επί της έννοιας του «δυσανάλογου» κινδύνου

- 29 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το κριτήριο της «δυσαναλογίας» φαίνεται να έχει εφαρμογή σε κάθε περίπτωση για την αξιολόγηση αιτήσεως με την οποία ζητείται να περιοριστεί η πρόσβαση στις πληροφορίες που αφορούν οικονομικό δικαιούχο, ανεξαρτήτως του αν ο κίνδυνος είναι γενικός ή ειδικός.
- 30 Η εφαρμογή του κριτηρίου απαιτεί στάθμιση δύο συμφερόντων εξίσου άξιων προστασίας. Επομένως, το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 2015/849 θέτει το ζήτημα ποιο από τα αντικρουόμενα συμφέροντα πρέπει να προστατεύεται στο

πλαίσιο της εφαρμογής του. Μια πρώτη ανάγνωση της διατάξεως, υπό το πρίσμα του υποκείμενου σκοπού της οδηγίας 2015/849, οδηγεί στην αντιπαραβολή, αφενός, του σκοπού διαφάνειας που επιδιώκει η οδηγία 2015/849 προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησεως της τρομοκρατίας και, αφετέρου, της προστασίας της σωματικής, ηθικής και περιουσιακής ακεραιότητας του οικονομικού δικαιούχου που μπορεί να θιγεί από ενέργειες εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού που τελούνται από τρίτα πρόσωπα.

- 31 Μια δεύτερη ανάγνωση λαμβάνει υπόψη τις αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας που προηγούνται του κανονιστικού κειμένου και χρησιμεύουν για την εκτίμηση του περιεχομένου της. Το κριτήριο της δυσαναλογίας, το οποίο λείπει από την οδηγία 2015/849, εισήχθη με την οδηγία 2018/843, ιδίως με την αιτιολογική της σκέψη 36. Η αιτιολογική αυτή σκέψη αναφέρεται στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής, πράγμα το οποίο φαίνεται να καλύπτει ένα πεδίο ευρύτερο και συγχρόνως στενότερο από τις πτυχές προστασίας της σωματικής, ηθικής και περιουσιακής ακεραιότητας (που επιδιώκονται με τη μέριμνα για την πρόληψη ενός γενικού κινδύνου και/ή των κινδύνων εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού), καθώς και στο δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, πράγμα το οποίο φαίνεται να αποτελεί και πάλι πιο περιορισμένη θεώρηση από την προστασία της σωματικής, ηθικής και περιουσιακής ακεραιότητας.

VI. Λόγος υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 32 Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω σκέψεων και των αμφιβολιών ως προς την ερμηνεία του άρθρου 30, παράγραφος 9, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, η οποία είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, το Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (πρωτοδικείο Λουξεμβούργου) ζητεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εκδώσει προδικαστική απόφαση επί των ακολούθων ερωτημάτων.

VII. Προδικαστικά ερωτήματα

- 33 Ερώτημα 1: όσον αφορά την έννοια των «εξαιρετικών περιπτώσεων»

1 α/ Πρέπει το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/843 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της

τρομοκρατίας, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2009/138/EK και 2013/36/ΕΕ, στον βαθμό που εξαρτά τον περιορισμό της προσβάσεως σε πληροφορίες σχετικά με τους οικονομικούς δικαιούχους από «εξαιρετικές περιπτώσεις που θα καθοριστούν από το εθνικό δίκαιο», να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει στο εθνικό δίκαιο να καθορίσει ότι η έννοια των «εξαιρετικών περιπτώσεων» ισοδυναμεί αποκλειστικά με «δυσανάλογο κίνδυνο, κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού», έννοιες οι οποίες ήδη αποτελούν προϋπόθεση εφαρμογής του περιορισμού της προσβάσεως μέσω της διατυπώσεως του προαναφερθέντος άρθρου 30, παράγραφος 9;

1 β/ Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα 1α/, και στην περίπτωση που το εθνικό δίκαιο μεταφοράς έχει ορίσει την έννοια των «εξαιρετικών περιπτώσεων» μόνο με παραπομπή στις απρόσφορες έννοιες «[σε] δυσανάλογο κίνδυνο, [σε] κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού», πρέπει το προαναφερθέν άρθρο 30, παράγραφος 9, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει στον εθνικό δικαστή να αγνοήσει την προϋπόθεση των «εξαιρετικών περιπτώσεων» ή η παράλειψη του εθνικού νομοθέτη θα πρέπει να καλυφθεί με προσδιορισμό της έννοιας των «εξαιρετικών περιπτώσεων» μέσω νομολογιακής διαπλάσεως; Στην τελευταία αυτή περίπτωση, δεδομένου ότι πρόκειται, σύμφωνα με του προαναφερθέν άρθρο 30, παράγραφος 9, για προϋπόθεση της οποίας το περιεχόμενο καθορίζεται από το εθνικό δίκαιο, είναι δυνατόν να καθοδηγήσει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον εθνικό δικαστή κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του; Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τελευταίο αυτό ερώτημα, ποιες είναι οι κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να καθοδηγήσουν τον εθνικό δικαστή για τον καθορισμό του περιεχομένου της έννοιας των «εξαιρετικών περιπτώσεων»;

34 Ερώτημα 2: όσον αφορά την έννοια του «κινδύνου»

2 α/ Πρέπει το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/843 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2009/138/EK και 2013/36/ΕΕ, στον βαθμό που εξαρτά τον περιορισμό της προσβάσεως σε πληροφορίες σχετικά με τους οικονομικούς δικαιούχους από «δυσανάλογο κίνδυνο. κίνδυνο εξαπάτησης, απαγωγής, εκβιασμού, εκβίασης, παρενόχλησης, βίας ή εκφοβισμού», να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αναφέρεται σε οκτώ συνολικά περιπτώσεις, εκ των οποίων η πρώτη αντιστοιχεί σε γενικό κίνδυνο που τελεί υπό την προϋπόθεση της δυσαναλογίας και οι επτά επόμενες αντιστοιχούν σε ειδικούς κινδύνους που δεν τελούν υπό την προϋπόθεση της δυσαναλογίας ή

υπό την έννοια ότι αναφέρεται σε επτά συνολικά περιπτώσεις η κάθε μία εκ των οποίων αντιστοιχεί σε έναν ειδικό κίνδυνο που τελεί υπό την προϋπόθεση της δυσαναλογίας;

2 β/ Πρέπει το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/843 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2009/138/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ, στον βαθμό που εξαρτά τον περιορισμό της προσβάσεως σε πληροφορίες σχετικά με τους οικονομικούς δικαιούχους από «κίνδυνο», να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι περιορίζει την εκτίμηση αναφορικά με την ύπαρξη και την έκταση του εν λόγω κινδύνου αποκλειστικά στους δεσμούς του οικονομικού δικαιούχου με το νομικό πρόσωπο ως προς το οποίο αυτός ζητεί ειδικά τον περιορισμό της προσβάσεως στην πληροφορία σχετικά με την ιδιότητά του ως οικονομικού δικαιούχου ή υπό την έννοια ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη οι δεσμοί του εν λόγω οικονομικού δικαιούχου με άλλα νομικά πρόσωπα; Αν πρέπει να ληφθούν υπόψη οι δεσμοί με άλλα νομικά πρόσωπα, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη μόνο η ιδιότητα του οικονομικού δικαιούχου σε σχέση με άλλα νομικά πρόσωπα ή θα πρέπει να ληφθεί υπόψη οποιοσδήποτε δεσμός με άλλα νομικά πρόσωπα; Αν πρέπει να ληφθεί υπόψη οποιοσδήποτε δεσμός με άλλα νομικά πρόσωπα, επηρεάζεται από τη φύση του δεσμού αυτού η εκτίμηση αναφορικά με την ύπαρξη και την έκταση του κινδύνου;

2 γ/ Πρέπει το άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/843 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2009/138/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ, στον βαθμό που εξαρτά τον περιορισμό της προσβάσεως σε πληροφορίες σχετικά με τους οικονομικούς δικαιούχους από «κίνδυνο», να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αποκλείει το ευεργέτημα της προστασίας που απορρέει από τον περιορισμό της προσβάσεως όταν οι εν λόγω πληροφορίες, ανεξαρτήτως των άλλων στοιχείων που προβάλλει ο οικονομικός δικαιούχος για να αποδείξει την ύπαρξη και την έκταση του «κινδύνου» που διατρέχει, είναι εύκολα προσιτές σε τρίτους μέσω άλλων διαύλων πληροφόρησης;

35 Ερώτημα 3: όσον αφορά την έννοια του «δυσανάλογου» κινδύνου

3/ Ποια εκ των αντικρουόμενων συμφερόντων πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την εφαρμογή του άρθρου 30, παράγραφος 9, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/843 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2009/138/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ, στον βαθμό που εξαρτά από «δυσανάλογο» κίνδυνο τον περιορισμό της προσβάσεως σε πληροφορίες σχετικά με οικονομικό δικαιούχο;